

Пасічник

Іван Багмут

Каленик Петрович Дзябура не боявся своєї дружини: він просто не міг слухати її дорікань, скарг і інших уїдливих балачок, що мають загальну назву "пиляння". Щоб не порушувати власного спокою, він згоджувався з своєю дружиною, хоч би вона й не зовсім була права.

І тепер, згадавши, що він залишив у садку вулик з бджолами, Дзябура чекав нагоди непомітно від дружини повернутися до села і сховати вулик хоч би в льох.

Ранком заскочили гітлерівці і, загрожуючи розстрілом на місці, наказали всім негайно перебратися до сусіднього села. Люди покинули хати, але, почувши з другого краю селища стрілянину, спинилися в балці і з тривогою ждали кінця бою.

Каленик Петрович сидів на клункові з борошном і, слухаючи зітхання своєї старої, думав про вулик. Два роки ховав його від німецьких окупантів. Два роки планував відновити після війни довірену йому колгоспну пасіку і от сьогодні, як на гріх, забув сховати.

Дружина, з гускою в кошику, сиділа поряд, журно спершись щокою на руку.

"Хіба сказати їй про вулик? — подумав Каленик Петрович і зразу ж одігнав цю думку: — Вчепиться! Вчепиться, як навіжена, і не пустить".

Він так розтривожився, що готовий був просто на очах у жінки встати і піти в село. Але уявивши, який лемент зніме стара, або, ще гірше, побіжить за ним, Каленик Петрович продовжував похмуро сидіти.

Навколо точилися розмови. Тривожний настрій наростав, і окремі буденні балачки, що проривалися серед розмов про той жах, який доведеться пережити людям, коли наші не виб'ють гітлерівців із села, ще дужче збільшував тяжкий неспокій.

У сусідки гітлерівці забрали мішок квасолі, і Каленик Петрович чув, як вона, підвищивши голос, розповідала другій бабусі:

— Забрали, іроди, а там така квасоля, така квасоля!

Каленикова стара прислухалась до розмови, підбрала кошик з гускою і протиснулась до сусідки довідатись докладніше про цю квасолю.

Як тільки жінка загубилась у натовпі, Дзябура встав, повагом спустився в глиб балки до ручая і тоді понад самим очеретом, пригнувшись, побіг до села.

Перша вулиця була зовсім порожня. Дзябура перебіг її і городами, ховаючись у садках та поза соняшничинням і кукурудзою, вийшов до другої вулиці. Поповзом він доліз до тину, щоб глянути, чи порожня вона, і, висунувши з густого бур'яну голову, закам'янів на місці: майже поряд, під тином, у високих заростях лободи він побачив пару очей, що напружено дивилися на нього. Дзябура завмер з несподіванки, не в силі рушити з місця і відвести погляд від тих очей.

— Іван! — нарешті впізнав він.

Це був син його сусіди — комсомолець-підпільник.

Рухом голови Іван підкликав до себе Дзябуру і, коли той підповз, спитав:

— Що ви тут робите?

Він не звернувся до нього з звичайним "дядьку Каленику", а сказав тільки "що ви тут робите", і тому запитання прозвучало офіційно і навіть суворо. Каленик Петрович побачив у Іванових руках кінець дротинки, що губилася в густім шпориші вулиці, і, багато чувши про те, як партизани висаджували в повітря транспорті! окупантів, зрозумів, що тут робить Іван.

"Ось як захищають народне добро!" — різнула думка.

Він опустил очі і промовив невиразно:

— Та так, хотів дещо переховати.

Іван, здається, не чув відповіді і уважно вдивлявся в проміжок між кущами жовтої акації, якою був обсаджений цей бік вулиці.

— Дивіться! — сказав він пошепки Дзябурі.

Праворуч, за півкілометра він них, метушилися гітлерівці, складаючи на автомашину телефонний дріт, якісь ящики, кулемети.

— Тікають. Ви, може, пішли б назад, дядьку Каленику?

— А хіба що? — спитав Дзябура, не розуміючи, хоче Іван, щоб він пішов звідси, чи хоче, щоб залишився.

— Можуть убити, — сказав між іншим Іван і з захопленням додав: — Он бачите отой валочок соломи на шляху? — він кивнув на оберемок соломи, що лежав, ніби загублений небалим хазяїном, кроків за двісті від них. — Як машина наїде на нього, то вона теє...

Дзябура запитливо глянув на Івана, але той зосереджено дивився на машину, в яку сідав шофер і похапцем лізли солдати. Каленик Петрович зітхнув, здається, усім нутром, ніби стверджуючи цим, що залишати зараз Івана самого не годиться, і сказав:

— Та чого ж іти? Удвох охотніш!

Іван швидко повернув голову і хвилину мовчки дивився на Дзябуру. Потім його обличчя розпливлося в щасливу, зовсім дитячу усмішку. Ця усмішка нагадала Дзябурі сина, вбитого на початку війни, пригнуту горем нещасну дружину з гускою в кошику, і він, з стогоном зітхнувши удруге, нахилив скривлене мукою обличчя до землі.

— Їде! — схвильовано прошепотів Іван.

Каленик Петрович підвів очі. Машина повільно викотилась з двору і, раптом набравши швидкості, пішла шляхом. Чотири автоматники, щохвилини озираючись назад, бігли за машиною, тримаючись протилежного боку вулиці.

Відстань до оберемка соломи блискавично зменшувалась, і Каленик Петрович відчув, як солодко-млосна хвиля проймає його тіло.

— Тягни! — скрикнув він, і в ту ж мить стовп вогню і диму шугнув перед його очима і пролунав вибух.

Крізь дим було видно, як автоматники з усієї сили кинулись до машини, але, побачивши, що там їм робити вже нічого, побігли вздовж вулиці.

Іван схопив гранату і торопко, зиркаючи то на автоматників, то на руки, вставляв

запал.

— Давай мені гвинтівку,— сказав Дзябура.

— Тільки ви не стріляйте, поки я не кину,— не спускаючи очей з автоматників, прошепотів юнак.

Дзябура просунув рушницю між акаціями і застиг. Раптом майнули чотири постаті і, озираючись, спинилися коло повітки, майже напроти нього. Він почув, як заворушився Іван, почув звук від вибуху запалу і побачив, як раптом стрепенулися, підібравши автомати, гітлерівці і, розкотившись у різні сторони, попадали на землю. Не чекаючи вибуху, Дзябура стрельнув раз, удруге, втретє...

В цю мить вибухла граната.

— Отак треба ховати вулик! — вголос подумав старий і, не довіряючи гранаті, випустив ще два патрони:— Отак! Отак!

Важко перевівши дух, він запитливо глянув на Івана.

— Оце й усе,— сказав юнак.— Тепер давайте, дядьку Каленику, гвинтівку. Мені треба йти.

— Та й я, мабуть, піду. А то стара там турбується,— мовив Дзябура і поповз у глиб городу.

— А у вас же якась справа була? — промовив Іван.

— Оце ж я й роблю свою справу... Бачу, що отак надійніше врятувати вулика...— усміхнувся Каленик Петрович.

Дзябура благополучно вибрався з села до балки і, час від часу ховаючись в очереті, дійшов до того місця, де отаборилися люди.

Тітка Параска побачила чоловіка, подерті поли його піджака, чорну від пороху полотняну сорочку і вже хотіла накинутись на нього з черговими докорами, але її спинив якийсь особливий, урочистий вираз обличчя Каленика Петровича, і вона розгублено спитала:

— Де ти був?

Каленик Петрович усміхнувся і відповів:

— Де? Вулика ходив ховати.